

Tampereen
hevosmessuilla

Hevosten
ja ponien
oripäivillä

Mitä
kuuluu
Maiju
Mallatille?

Renja Vänskä
tähtää EM-radalle

Kasvatus *extra*

Islanninhevosta Suomesta
Helasuon tallilla kasvatetaan estehevosta
Mistä löydän lännenratsun?

Maria Astikainen ja Meeri Simula kasvattavat lännenhevosia sekä kisaajille että harrastajille. Suomalaiset kasvatit ovat laadukkaita, mutta alan kehitystä jarruttavat markkinoiden pienuus ja kovat kustannukset.

**Maria Astikainen
ja Meeri Simula:**

Hevoskasvatus

Itäsuomalainen Maria Astikainen ja quarter-ruuna Chick Ruff Enterprise tähtäävät elokuussa reiningin MM-kisoihin Normandiaan. Kilpailu-uransa rinnalla Maria pyörittää lännenratsastuskoulua Savon sydämessä. Maria tietää, mistä hyvä lännenhevon on tehty.

Lännenhevon lajin ja tarpeen mukaan

Kilpailijana Maria tarkastelee hevosta monelta kantilta. Hevosien on oltava lajiinsa rakenteellisesti ja lahjoiltaan sopiva, hyväluonteinen, rehellinen ja ammattimaisesti koulutettu.

– Reining-hevosella on oltava hyvä reining-suku, vahva takaosa ja luontainen kyky ja halu pysähtyä ja kääntyä. Pleasure- ja trail-hevosella pitäisi olla pleasure-linjainen suku, laadukkaat suuret ja hitaat liikkeet sekä kaunis ulkonäkö. All around -hevosella pitäisi pystyä

tekemään vähän kaikkea, joten suosin reining-sukuista hevosta, jolla on hyvät hitaat ja laajat liikkeet sekä kyky pysähtyä ja kääntyä nopeasti. Silloin myös laukanvaihdot ovat hevoselle helpompia.

Harrastajalle on tärkeintä sovittaa hevonen ratsastajan taitoihin ja tavoitteisiin. Hyvin koulutetun turvallisen opetusmestarin kanssa on mielekästä harrastaa.

– Suosin lännenrotuisia hevosia, mutta myös muista roduista löytyy helmiä, joista voi kouluttaa mainioita harraste- ja all around -kisahevosia.

Marian ratsastuskouluhevosten on toimittava erilaisilla ratsastajilla ja kestettävä ratsastajan virheitä. Kaikki Marian hevoset toimivat myös yhdellä kädellä. Lisäksi ne soveltuvat all around -käyttöön, koska tunneilla tehdään liikkeitä eri lajeista. Marian ratsastuskoulussa on pelkästään lännenrotuja: quartereita, painteja ja appaloosia. Maria työstää hevosensa itse.

Meeri Simula ja kaksinkertainen reiningin suomenmestari, quarter-ori Hesa Frosty Hickory.

"On tärkeintä sovittaa hevonen ratsastajan taitoihin ja tavoitteisiin"

Maria Astikainen ja Chick Ruff Enterprise tähtäävät Normandian MM-kisoihin.

tarvitsee kansainvälisyyttä

– Olen ostanut useita hyviä reining- ja all around -kisahevosia, joille olen opettanut trailia ja päinvastoin. Käytän myös itse kasvatamiani hevosia, jotka olen alusta saakka työstänyt monipuolisiksi. Koulutan hevoseni myös karjatyöskentelyyn.

Lännenrotu vai suomenhevonen?

Reining-kisoissa laukkaa lähinnä lännenhevosrotuja, sille ne soveltuvat parhaiten fyysisesti rankkaan lajiin. Muissa lännenlajeissa kirjo on laajempi. All around -lajeissa kuten trailissa, horsemanshipissä ja western ridingissa pärjää hyvin muun rotuisillakin hevosilla. Myös Maria sympatisoi eri rotuja, etenkin harrastetasolla.

– Asiakkaallani on suomenhevonen, jonka ei rakenteensa vuoksi pitäisi pystyä tekemään reining-liikkeitä, mutta sepä oppi spinnaamaan ja vähän liukupysähdyksiäkin, koska sillä on niin suuri sydän.

Lännenrotuiset hevoset ovat nopeita reaktioissaan, joten Maria suosittelee aloittelijoita ostamaan huolella koulutetun ratsun.

– Katastrofaalinen yhdistelmä on aloitteleva ratsastaja ja nuori kouluttamaton tai huonosti koulutettu lännenrotuinen hevonen, jota yritetään työstää yksin.

Suomestakin löytyy hyvä lännenhevonen

Maria löytää hyviä hevosia kisakäyttöön, ratsastuskouluun ja asiakkailleen sekä Suomesta että ulkomailta. Hevoskaupassa ovat hyvät kontaktit valttia. Saksassa auttaa Marian oma valmentaja Mario Bauer. Marialla on myös omia kasvatteja, joista osa kisa kilpakentillä ja osa ahertaa tuntihevosenä.

Suomessa kasvatetaan quarter-, paint- ja appaloosa-hevosia, joskin kasvatusta on melko pientä. Kasvatuksen vähäisyys johtuu Mari-

an mielestä sekä ammattitaitoisten valmentajien puutteesta että pienestä kysynnästä.

– Länneratsastuskouluja on Suomessa vain kourallinen, joten niiden tarpeisiin ei kannata hevosia kasvattaa. Kuitenkin Suomessa kasvatetut nuoret lännenhevoset ovat hyvä vaihtoehto. Niiden taustat on helppo selvittää ja yleensä ne on hoidettu hyvin varsaiässä.

Quartereita Satakunnasta

Satakuntalainen 36-vuotias Meeri Simula on Suomen harvoja quarterhevosten kasvattajia. Meeri tutustui hevosiin lapsena, kun maatilaa pyörittäneen perheen äiti kouluttautui ratsastusterapeutiksi ja värväsi Meeri-tyttären taluttajaksi. Hevosiin ihastunut Meeri opiskeli Hämeen ammattikorkeakoulussa Mustialassa hevostalousagrologiksi oppiaineinaan muun muassa hevoskasvatus.

Quarter-hevosiin Meeri tutustui opiskelun erikoistumisjaksolla Kaliforniassa opiskellessaan hevosten kouluttamista ja hevosella tehtäviä karjatöitä. Suomalaisuutta sai ratsukseen kuusivuotiaan quarter-tamman.

– Sillä tammalla oli mieletön karjanajovaisto, vaikkei se ollut koskaan tehnyt karjatöitä. Ostin tamman ja sain sen kantavana Suomeen vuonna 2002.

Sittemmin Meeri on ostanut Yhdysvalloista viisi quarteria.

– Yhdysvalloissa suuri tarjonta pitää hinnat sen verran alhaalla, että tuonti kannattaa kuljetuskustannusten jälkeenkin.

Myöhemmin Saksasta tarttui mukaan hyväluonteinen paintori, jolla Meeri on astuttanut quarter-tammoja.

Kasvatuksen ja kysynnän ristiriita

Reiningin kaksinkertainen suomenmestari ja vuoden 2009 AQHA Senior Reining -mestari Meeri Simula puhuu alan ongelmista länsisuomalaisen suorapuheisesti. Meerin mielestä suomalaista lännenhevoskasvatusta piinaa ristiriita.

– Quarter-hevoskasvattajat keskittyvät hevosiin, joilla on reining-sukua tai reining-tuloksia. Minäkin kasvaton hyväsuokuisia reining-hevosia. Markkinoilla olisi kuitenkin enemmän kysyntää all around -hevosille, joita ei Suomessa juuri kasvateta.

Tilanne tuskin muuttuu, sillä lännenratsastuksen harrastajien enemmistö treenaa mieluummin rauhallisia all around -lajea kuin vaativaa reiningiä, etenkin kun Suomessa on vain kourallinen reiningiin sopivia slide stopin mahdollistavia maneesi- ja kenttäpohjia.

Toinen ongelma on varsojen pieni kysyntä. Meeri myy arviolta yhden varsan kahdessa vuodessa, joten hän teettää varsan lähinnä tietäessään sille ostajan etukäteen. Varsakauppa kituu, koska asiakkaat haluavat mieluummin valmiiksi koulutettuja ratsuja.

Kolmas ongelma on kustannusten ja hinnan välinen suhde. Hevonen ei saisi maksaa paljoa koulutettunakaan, vaikka jalostuksen ja kasvatuksen kustannukset kuormittavat yrittäjää.

– Hevosen kasvattaminen pohjoisen kylmässä ilmastossa on kallista puuhaa. Kun siihen lisätään 24 prosentin arvonlisävero sekä yrittäjän tulostaan maksama tulovero, on kustannuspaine melkoinen. Ammattikasvattajan on vaikea kilpailla yksityisten hevosten myyjien ja kasvattajien kanssa. Yrittäjä joutuu selittämään kallista hintaa kieli keskellä suuta, vaikka näkee laatueroon oman kasvatin ja ”harmaan hevosen” välillä.

Astutusliiketoiminnasta ei ole taloudellisen riskin paikkaajaksi, koska astutusmaksu on häilyvää. Kasvattajilla on yleensä omat oriit, eikä kylään lähdetä herkästi.

– Jonain kesänä meillä vieraillee viisi asiakastammaa, jonain yksi tai ei yhtään. Toimintaa ei voi rakentaa astutusten varaan.

Meeri summaa lakonisesti, ettei lännenhevoskasvatus kannata Suomessa. Parempaan ja riskittömämpään tilin tekee välittämällä hevosia provisiota vastaan ulkomailta. Lisäksi Meeri harmitsee keskittyvänsä valmennukseen, jolloin hevosen kasvatus- ja ylläpitokustannukset eivät kasaudu yrittäjälle.

Potkua kansainvälisyydestä

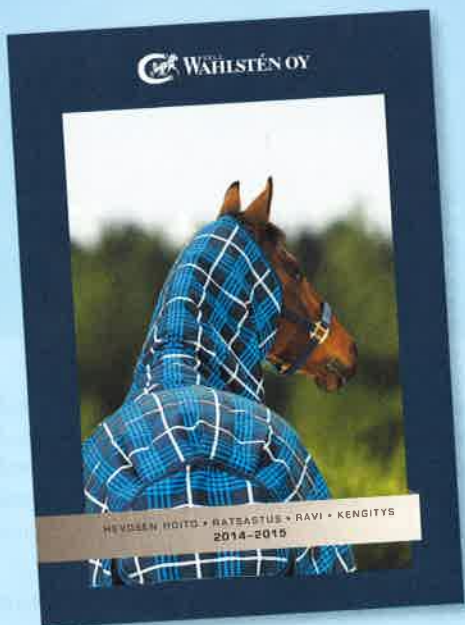
Suurilla maailmanmarkkinoilla on Suomea helpompaa hankkia meriittejä. Yksi Meerin siitosoreista asustaa ja astuu Saksassa.

– Päätimme saksalaisen valmentajan kanssa pitää orin Saksassa, missä sen jälkeläiset hankkivat meriittejä ja näkyvät paremmin. Hyvät kasvattajat eivät pääse oikeuksiinsa pienessä Suomessa.

Meeri on hakenut ulkomailta potkua myös yhdistystoimintaan. Tultuaan valituksi Suomen quarterhevosyhdistyksen puheenjohtajaksi Meeri kävi esittelemässä suomalaisyhdistyksen liittymishakemuksen Yhdysvalloissa AQHA-emojärjestölle (American Quarter Horse Association). Pienen suomalaisyhdistyksen toimintaedellytykset ovat parantuneet amerikkalaiseen emojärjestöön AQHA:an liittymisen jälkeen.

– Saamme vuosittain rahoitusta ja kansainvälisen tuomarin kisoihimme. Se auttaa paljon pienellä toimialalla. ☺

Velj. Wahlsten Oy:n uusi kuvasto ilmestynyt!

Katso www.veljwahlsten.com

Seuraa meitä facebookissa, saat tietoa uutuuksista sekä osallistu kilpailuihin.

Teksti: Riitta Kosonen

Kuvat: Meeri Kiviluoto ja Riitta Kosonen

Jukka Kivelä on paintien asialla

Espoolainen Jukka "Zive" Kivelä ajaa koko sydäimestään suomalaisen paint-kasvatuksen asiaa. Ziven kaksi paint-oria ovat kuin pala amerikkalaista unelmaa: rentoja ja työteliäitä. Amerikka kiinnostaa Ziveä muutenkin. Sieltä on paljon ammennettavaa, myös asenteellisesti.

Zive on työskennellyt hevosalalla kymmeniä vuosia, mutta vuosi 2011 toi tuolloin 55-vuotiaan miehen hevoselämään uusia käännteitä. Ensin pysäytti sydänkohtaus. Sitten innosti matka Teksasiin.

– Sydänkohtaus osoitti, että olemassaolomme on pienestä kiinni. Olen aina halunnut tehdä elämässäni uusia asioita. Kohtauksen jälkeen päätin toteuttaa haaveeni lähteä lännenhevosten kotimaahan Yhdysvaltoihin.

Ensimmäisen matkan jälkeen jenkki-reisuja on kertynyt kolme. Aikomuksena on vierailu Teksasissa vuosittain. Teksasissa vierähtävät paitsi paintit, myös amerikkalainen asennemaailma.

– Meillä on paljon opittavaa amerikkalaisesta rennon välittömästä asenteesta, jossa ei haukuta eikä keskitytä negatiivisiin asioihin. Vietin Jenkeissä viime vuonna 18 vuorokautta ilman yhtään kielteistä ajatusta.

Ensimmäiselle reissulleen Zive lähti avoi-

min suunnitelmin luottokortti taskussaan. New Yorkissa kului muutama päivä laukkakilpailuja seuraten. Mies piipahti myös Chicagossa ja Meksikossa. Kuubakin piti nähdä, mutta toisin kävi. Forth Worthin huutokaupasta tarttui nimittäin matkaan ori Just Say Jose ”lähes pyytämättä ja yllätyksenä”. Onneksi matkaliput oli hankittu etukäteen, sillä suunnittelematon oriestos verotti matkabudjettia melkoisesti.

Nyt Zivellä ja Pinnellä on Lahnuksen Ratsastuskoulussaan kaksi komeaa oria, 14-vuotias Just Say Jose sekä 16-vuotias Ruotsista ostettu JJ Big Sky. Jose on nelinkertainen Superior paint -ori, jolla on komeasti yli 250 western pleasure -pistettä. Pikkis on APHA International orilistan kakkonen ratsastusluokkien jälkeläisten pisteissä ja voitoissa 2013. Molemmissa oreissa on sitä mitä Zive hevosesta haluaa: hyvä luonne, rakenne ja liikettä.

Hyvän hevosen tunnistus henkimaailman asioita

Kivelät kasvattavat ja hankkivat Lahnuksen selväpäisiä, terveitä ja suorittavia hevosia. Mistä sellaisen tunnistaa?

– Tarkistan aina sukupuun. Teen sen nähdäkseni mitä hyvää siellä on. Tiedän myös mitä nimiä en halua siellä nähdä.

Kivelöiden elämässä on vuosikymmenien aikana vierailut satoja hevosia. Kokemus on harjaannuttanut hevossilmää.

– Kierrän paljon kisoissa ja tarkkailen koko ajan. Tunnistan hevosen huonon käytöksen jo pienistä lähes huomaamattomista merkeistä.

– Valintaprosessi on kuitenkin henkimaailman hommia. Oikea hevonen ”osuu silmään”. Se voi johtua luonteesta, rakenteesta, liikkeestä tai katseesta. Joku vain lyö läpi. Hevossessa ensivaikutelma ei petä.

Jukka "Zive" Kivelä
ja Ruotsista tuotu
paint-ori JJ Big Sky.

Teksti: Riitta Kosonen
Kuvat: Meeri Kiviluoto ja Riitta Kosonen

Jukka Kivelä on painttien asialla

Espoolainen Jukka "Zive" Kivelä ajaa koko sydämeästään suomalaisen paint-kasvatuksen asiaa. Ziven kaksi paint-oria ovat kuin pala amerikkalaista unelmaa: rentoja ja työteliäitä. Amerikka kiinnostaa Ziveä muutenkin. Sieltä on paljon ammennettavaa, myös asenteellisesti.

Zive on työskennellyt hevosalalla kymmeniä vuosia, mutta vuosi 2011 toi tuolloin 55-vuotiaan miehen hevoselämään uusia käännteitä. Ensin pysäytti sydänkohtaus. Sitten innosti matka Teksasiin.

– Sydänkohtaus osoitti, että olemassaolomme on pienestä kiinni. Olen aina halunnut tehdä elämässäni uusia asioita. Kohtauksen jälkeen päätin toteuttaa haaveeni lähteä lännenhevosten kotimaahan Yhdysvaltoihin.

Ensimmäisen matkan jälkeen jenkki-reisuja on kertynyt kolme. Aikomuksena on vierailta Teksasissa vuosittain. Teksasissa vierähtävät paitsi paintit, myös amerikkalainen asennemaailma.

– Meillä on paljon opittavaa amerikkalaisesta rennon välittömästä asenteesta, jossa ei haukuta eikä keskitytä negatiivisiin asioihin. Vietin Jenkeissä viime vuonna 18 vuorokautta ilman yhtään kielteistä ajatusta.

Ensimmäiselle reissulleen Zive lähti avoi-

min suunnitelmin luottokortti taskussaan. New Yorkissa kului muutama päivä laukkakilpailuja seuraten. Mies piipahti myös Chicagossa ja Meksikossa. Kuubakin piti nähdä, mutta toisin kävi. Forth Worthin huutokaupasta tarttui nimittäin matkaan ori Just Say Jose ”lähes pyytämättä ja yllätyksenä”. Onneksi matkaliput oli hankittu etukäteen, sillä suunnittelemaan oriostos verotti matkabudjettia melkoisesti.

Nyt Zivellä ja Pinnellä on Lahnuksen Ratsastuskoulussaan kaksi komeaa oria, 14-vuotias Just Say Jose sekä 16-vuotias Ruotsista ostettu JJ Big Sky. Jose on nelinkertainen Superior paint -ori, jolla on komeasti yli 250 western pleasure -pistettä. Pikkis on APHA International orilistan kakkonen ratsastusluokkien jälkeläisten pisteissä ja voitoissa 2013. Molemmissa oreissa on sitä mitä Zive hevosesta haluaa: hyvä luonne, rakenne ja liikettä.

Hyvän hevosen tunnistus henkimaailman asioita

Kivelät kasvattavat ja hankkivat Lahnuksen selväpäisiä, terveitä ja suorittavia hevosia. Mistä sellaisen tunnistaa?

– Tarkistan aina sukupuun. Teen sen nähdäkseni mitä hyvää siellä on. Tiedän myös mitä nimiä en halua siellä nähdä.

Kivelöiden elämässä on vuosikymmenien aikana vierailut satoja hevosia. Kokemus on harjaannuttanut hevossilmää.

– Kierrän paljon kisoissa ja tarkkailen koko ajan. Tunnistan hevosen huonon käytöksen jo pienistä lähes huomaamattomista merkeistä.

– Valintaprosessi on kuitenkin henkimaailman hommia. Oikea hevonen ”osuu silmään”. Se voi johtua luonteesta, rakenteesta, liikkeestä tai katseesta. Joku vain lyö läpi. Hevossessa ensivaikutelma ei petä.

Jose on tähän mennessä jättänyt useita lahjakkaita jälkeläisiä, jotka ovat pärjänneet erinomaisesti lännenratsastuksen mestaruuskilpailuissa. Josen tammavarsa Just Say Shes Fancy on kaksivuotiaiden World Champion Pleasuessa. Toissa kesänä Josen jälkeläiset saavuttivat neljä kultamitalia pintohevosten MM-kilpailuissa.

Pikkiksellä on Lahnuksen tammoista 19 paint-jälkeläistä ja parikymmentä risteytystä. Sen varsat ovat menestyneet lännenratsastuksen ohella myös koulu- ja esteratsastuksessa. Santos Sunny Sky saavutti viime kesänä kaksi PM-kultamitalia Anneli Kivelän ratsastamana Ruotsissa.

Mitä hevoskasvatukseen tulee, Zive on kuitenkin humoristinen realisti.

– Kasvatus on aina riski. Koskaan et tiedä mitä siitä lopulta tulee. Itse asiassa kukaan tervepäinen ei kasvata hevosia, Zive nauraa.

Mistä kiinnostus painteihin?

Zive tunnetaan hevospiireissä oman tiensä kulkijana, joka kiinnostuu monenlaisista asioista. Kysyn, milloin shettiksiäkin aikoinaan kasvattanut Zive keksi paintit. Zive poistuu hetkeksi ja läväyttää sitten keittiön pöydälle punakeltaisen All American Rodeo -julisteen. Rodeo esiintyi Helsingin olympiastadionilla vuonna 1990. Totta, minäkin kävin siellä. Muistan bonganneeni katsomon portilla rodeon vetonaularatsastajan Steve

Helsingin olympiastadionilla vierailut All American Rodeo toi lännenratsastuksen Suomeen vuonna 1990.

Paint-ori Just Say Jose on Ziven Amerikan-tuomisia.

Kanalyn, joka näytteli Dallasissa rehtiä Ray Krebbsiä. Zive ja vaimonsa Anneli "Pinne" Kivelä sen sijaan bongasivat stadikalta ensimmäisen lännenhevosensa.

– Väitän, että tästä alkoi suomalainen lännenratsastus. Ostimme rodeosta ensimmäiset paintimme ja quarterimme. Rodeon johtaja myi meille Pinnen ihaileman hevosen. Loput hevoset jäivät Suomeen odottamaan myyntiä Saksaan. Majoitimme kotiimme muutaman esiintyjän ja opimme heiltä lännenratsastusta. Syksyllä käynnistimme ensimmäisen lännenratsastuskurssin. Ensimmäinen lännenratsastuskilpailu oli vuonna 1992 Vihdissä Ruskelan ratsastuskoululla. Tuomarina toimi amerikkalainen Jack Jacksson, Zive kertoo.

– Kokeilimme myös karjanajoa. Parhaimmillaan meillä oli 13-päinen lauma suomenkarjaa.

Paintit ja pintot esiin!

Zive perusti aikoinaan Suomen Paint-yhdistyksen, joka on American Paint Horse Associationin jäsen. Hän toimi vuosia Suomen yhdistyksen puheenjohtajana. Sydänkohtauksen jälkeen puheenjohtajuus on vaihtunut varapuheenjohtajuudeksi ja Zive keskittyy yhdistyksen kansainvälisiin asioihin. Siellä pohditaan, miten Suomen paintit saataisiin enemmän esiin. Suomessa on yli sata paintia ja muutama sata quarteria, mutta vain murto-osa niistä kilpailee.

Zive haastaa kaikki tuomaan hevosensa kisoihin nähtille.

– Aiomme lisätä kisoihimme noviisiamatöörisarjan ja niin sanottuja Green-luokkia, jotta osallistumiskynnys madaltuisi ja jokainen saisi tasoisiaan kilpakumppaneita. Lisäk-

si käynnistämme kesällä pintokisat, joihin jokainen voi tuoda kirjavan hevosensa ilman että täytyy olla tänä vuonna rekisteröitynyt jenkkirekisteriin.

– Suomalaisilla on turhan korkea kisakynnys. Ajatellaan, että "kisaan kun olen valmis", mutta eihän kukaan ole koskaan ihan valmis. Myös kisojen korkeat järjestelykustannukset harmittavat. Tarvitaan paljon luokkia ja osallistujia, jotta kisoista tulee taloudellisesti toimivat.

Lännenratsastus kasvattaa suosiotaan

Kivelöiden perheessä on ratsastettu monipuolisesti. Zive on kuulunut kenttäratsastuksen maajoukkueeseen, Pinne menestynyt kouluratsastuksessa ja lapset kunnostautuneet esteillä. Zive arvostaa kaikkia ratsastuksen lajeja. Kirjoa löytyy myös lännenratsastuksen sisältä.

– Yhdysvalloissa on varmaan yli 50 eri lajia ja niiden varusteetkin vaihtelevat lännensatulasta englantilaiseen. Reining on Suomessa näkyvimmin esillä, koska se on FEI-laji.

On kuitenkin tärkeää valita itselleen sopiva laji.

– Reining-hevoset ovat lännenratsastuksen formuloita. Aloittelevammalle harrastajalle sopii yleensä paremmin rauhallisempi all around.

Zive suosittelee lännenratsastusta myös siirtymälajiksi perinteisen koulu- ja esteratsastusuran jälkeensä. Hyvä lännenhevonen maksaa suhteessa vähemmän ja laji on fyysisesti rennompaa.

– Lisäksi lännenratsastus sopii koko perheelle. Meilläkin käy useita pariskuntia. ☺